

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı:5225.....
Tarih: 22.04.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET BAŞKANLIĞI'NA

Ders kitapları başta olmak üzere toplumsal alanın tümünde engellilere yönelik dışlayıcı, ötekileştirici ve ayrımcı pratik ve uygulamaların neler olduğunun ve engellilerin toplumsal yaşama eşit bir şekilde katılımı için neler yapılması gerektiğinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Demir ÇELİK

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Dünya Sağlık Örgütünün verileri, toplumdaki engelli sayısının gelişmişlikle ters orantılı olarak ülkeden ülkeye değiştiğini göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde ki engelli sayısının, toplam nüfusa oranı ortalama %8 civarındadır.

Engellilerin toplumsal yaşama katılmalarının önündeki en büyük engellerin başında; ulaşım, fiziksel çevre ve konut sorunu gelmektedir. Engellilerin içinde yaşadıkları fiziksel çevre, sahip oldukları fiziksel işlev bozuklukları/yetersizlikleri ve bunun yol açtığı sınırlamalar yüzünden büyük önem taşımaktadır. Maalesef, içinde yaşanan konuttan tüm kamusal alanlara ve ulaşım araçlarına kadar tüm çevresel unsurların engellerinin özellikleri ve gereksinimleri dikkate alınarak tasarlanmadığı bir gerçektir. Yollar, kaldırımlar, kamu binaları, parklar ve bahçeler, içinde yaşanan konutlar, okullar, ulaşım araçları ve bunun gibi birçok fiziksel çevre unsuru, engelliler düşünülmeden oluşturulmuştur. Böylece sahip olduğu engeli sebebiyle hareket yeteneği sınırlanmış insanların bu ve benzeri sebeplerle yaşadıkları sınırlama daha da pekişmektedir. Bu da hareket yeteneği sınırlanan bireyin toplumsal yaşamdan dışlanması anlamına gelmektedir.

Engellilerin sorun alanlarından biri de eğitimidir. Eğitim sistemi okul binalarından ders kitaplarına kadar tasarlanıp hazırlanırken engellilerin göz ardı edildiği ya da yeterli düzeyde hassasiyet gösterilmediği ortadadır. Bunu en açık biçimde ortaya koyan çalışmalardan biri de İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Uygulama Araştırma Merkezi (SEÇBİR) ve Toplumsal Haklar ve Araştırma Derneği(TOHAD)'nin birlikte yürüttükleri, "Ders Kitaplarında Engellilik" projesidir. Bu çalışma kapsamında 68 ders kitabı tarandı. Bu kitaplar arasında 1-8 sınıf Türkçe, 1-3. Sınıf Hayat Bilgisi, 4-8. Sınıf Sosyal Bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitaplarının yanı sıra 4-12. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 9. Sınıf Sağlık Bilgisi, 8. Sınıf Vatandaşlık ve İnsan Hakları ders kitapları bulunmaktadır. İncelenen kitaplarda 80 kez engelli, sakat ve özürlü kavramları geçiyor. Kitaplarda görsel olarak ise 20 tekerlekli sandalye, 6 baston-değnek, 5 görme engelli görseli görülmüştür. Rapora göre engellilik kitaplarda genellikle "Farklılıklarımız" başlığı altında ele alınıyor. Kusurlarına, eksikliklerine rağmen engellilerin farklılıklarını kabul etmek gerektiği gibi acıma duygusu uyandıran ifadelerle yer veriliyor. Çalışmada bu tür ifadelerin engelliliğe dair olumsuz yargı kalıplarını pekiştirici nitelikte olduğu vurgulanıyor. Engellilik; eksiklik, hastalık ve kusurluk olarak ele alınmaktadır. Ders kitaplarında "Normal" birey olarak görülmeyen engelliler için sık sık yardıma muhtaç oldukları vurgusu yapılmaktadır. Çalışma sonuçları, kitapların toplumsal önyargıları besleyici, ayrımcı örneklerle dolu olduğunu ortaya koydu. Ders kitaplarındaki metinlerin ve görsellerin hemen hemen tamamında engelliler kendi başlarına sokağa çıkamayan, karşıdan karşıya geçemeyen, çalışamayan insanlar olarak resmediliyor. Bu durumun sebebi olarak da insanların engelli olmaları gösteriliyor. Türkçe ders kitaplarında, özellikle okuma metinlerinde kör, sağır, dilsiz olarak nitelenen karakterlere yer veriliyor. Bu karakterler de kör, sağır, dilsiz olmalarına rağmen "İyi insanlar" olarak resmedilmektedir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kitaplarında ise engelli bireyler yardıma muhtaç bir toplumsal grup olarak

görölüyor ve hasta, güçsüz, yaşlı, yoksul, düşkün ya da yetim gibi kavramlarla bir arada kullanılmaktadır. Ders kitaplarındaki bu yaklaşım kabul edilebilir değildir.

Ders kitapları başta olmak üzere toplumsal alanın tümünde engellilere yönelik dışlayıcı, ötekileştirici ve ayrımcı pratik ve uygulamaların neler olduğunun ve engellilerin toplumsal yaşama eşit bir şekilde katılımı için neler yapılması gerektiğinin araştırılması elzemdir.

1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

15. A. Levent TÜZEL
HDP İstanbul Milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

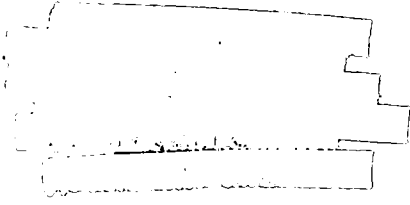
10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil ZOZANI
BDP Hakkari milletvekili

14. Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

18. Leyla ZANA
Diyarbakır Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazım GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdağ ÜÇER
BDP Van Milletvekili

23. Bengi YILDIZ
BDP Batman Milletvekili

24. İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

25. Selma IRMAK
HDP Şırnak Milletvekili

26. Gülser YILDIRIM
HDP Mardin Milletvekili

27. Aysel TUĞLUK
Van Milletvekili

28. Kemal AKTAŞ
Van Milletvekili

29. Faysal SARIYILDIZ
Şırnak Milletvekili